

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การที่ประเทศจีนเข้าเป็นสมาชิกของ WTO ทำให้ประเทศต่างๆ เกิดความห่วงเกรงต่อศักยภาพด้านการแข่งขันของจีน เนื่องจากจีนเป็นประเทศใหญ่ที่จะขยายบทบาทอำนาจทางเศรษฐกิจได้มาก ประเทศต่างๆ ทั้งที่เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา จึงต้องปรับนโยบายและกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว โดยใช้เขตการค้าเสรีเป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างฐานเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ตามนโยบาย Dual Track Policy ในการพัฒนาประเทศ โดยขยายการส่งออก เพิ่มการจ้างงานและรายได้ให้ผู้ประกอบการ เกษตรกร ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจรากหญ้า

ดังนั้น ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) ครั้งที่ 32 จึงมีมติให้ศึกษาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนกับเอเชียตะวันออก ได้แก่ อาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น และอาเซียน-เกาหลี ต่อมานายกรัฐมนตรี จู หรง จี ของจีนได้เสนอในที่ประชุมผู้นำอาเซียน-จีน (ASEAN – China Summit) ให้มีการศึกษาการรวมกลุ่มของอาเซียนและจีน รวมถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างกัน

ต่อมา คณะผู้เชี่ยวชาญของอาเซียนและจีนด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (EGEC) ได้จัดทำร่างเอกสารการศึกษาเรื่องดังกล่าวแล้ว และได้เสนอผลสรุป รวมทั้งข้อเสนอแนะ ของคณะผู้เชี่ยวชาญ ให้พิจารณาโดยมีประเด็นสำคัญในข้อเสนอแนะ คือ ให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ภายในระยะเวลา 10 ปี ทั้งนี้ ฝ่ายอาเซียนได้เสนอแนวทางการลดภาษีสินค้าส่วนแรก (Early Harvest) ด้วย และที่ประชุมผู้นำอาเซียน-จีน ได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอในเรื่องกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับจีน และการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างกันภายใน 10 ปี โดยให้สิทธิพิเศษต่อประเทศสมาชิกใหม่อาเซียนที่มีการพัฒนาน้อยกว่า คือ กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม

นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายได้กำหนดรายการเร่งลดภาษีส่วนแรก (Early Harvest) ที่จะมีการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างกันรวม 5 สาขา ได้แก่ การเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การลงทุน และการพัฒนากลุ่มแม่น้ำโขง โดยในขั้นตอนในการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีนได้มีการลงนามในข้อตกลงของกรอบการเจรจาเขตการค้าเสรี โดยมีการเร่งลดภาษีส่วนแรก สำหรับสินค้าเกษตร 8 กลุ่ม (พิกัดศุลกากร ที่ 01 – 08: HS01-HS08)

เมื่อมีการเร่งลดภาษีส่วนแรกสำหรับสินค้า 8 กลุ่มแล้ว (HS01 - HS08) นายกรัฐมนตรีของทั้งประเทศไทยและจีน ได้มีโอกาสหารือกัน ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่เศษ ว่าด้วยโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) โดยผลการหารือของ ทั้งสองฝ่าย เห็นชอบให้มีการเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ระหว่างกัน ภายใต้กรอบ Early Harvest ของความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน ซึ่งได้มีการลงนามในความตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ระหว่างไทย-จีน ระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (ดร.อดิศักดิ์ โพธารามิก) กับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สาธารณรัฐประชาชนจีน (Mr. Lu Fuyuan) เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2003 ณ Diaoyuthai Guest House กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

สาระสำคัญของความตกลงนี้เป็นการเร่งการลดภาษี ในการเร่งลดภาษีส่วนแรก (Accelerated Tariff Elimination under the Early Harvest Programme) ซึ่งครอบคลุมเรื่อง การลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ ตามพิกัดศุลกากรตอนที่ 07 - 08 (116 รายการ ตามพิกัดศุลกากร 6 หลัก) ให้เหลือ 0% ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2003

จะเห็นได้ว่า ความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย - จีนนั้น เกิดขึ้นมาจากความพยายามที่จะเร่งลดภาษีสินค้าบางอย่าง ซึ่งได้กำหนดเอาไว้แล้วก่อนหน้านี้ว่าจะลดภาษีกันเมื่อถึงเวลาที่กำหนด เขามาลดภาษีกันก่อนเวลาที่ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นการตกลงกันให้อัตราภาษีสินค้าผักและผลไม้ ที่แต่เดิมตกลงกันไว้จะลดอัตราภาษีให้เหลือ 0% ภายใน 1 มกราคม 2005 ก็เร่งลดภาษีให้เหลือ 0% ภายใน 1 ตุลาคม 2003 ดังนั้น ความตกลงดังกล่าว จึงเป็นความตกลงสองฝ่ายระหว่างไทยและจีน ในการที่จะเร่งลดภาษีสินค้าในรายการที่ได้เคยตกลงกันไว้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน มาเร่งลดภาษีให้เร็วขึ้น จึงไม่ใช่เป็นการตกลงในเรื่องที่สร้างขึ้นมาใหม่ นอกเหนือจากเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน แต่เป็นการตกลงที่จะเร่งลดภาษีในสินค้าที่เคยตกลงกันว่าจะลดอยู่แล้ว ให้ลดลงเร็วยิ่งขึ้นเท่านั้น ดังนั้นเขตการค้าเสรีไทย - จีน ที่เข้าใจกันโดยทั่วไปหรือที่สื่อมักจะเรียกว่าเป็นเขตการค้าเสรีไทย - จีนนั้น ในทางกฎหมายแล้วจึงยังไม่ถูกต้องนัก เพราะแท้จริงแล้วเป็นเพียงความตกลงที่เร่งการปรับลดอัตราภาษีในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีนเท่านั้นเอง

อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยและจีน ต่างก็เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งรัฐสมาชิกของ WTO มีพันธกรณีในการปฏิบัติตามหลักการที่เป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดตั้งองค์กร คือ "หลักการว่าด้วย ชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง" (Most-Favoured Nation: MFN) หลักการสำคัญ คือ รัฐสมาชิกจะต้องให้การปฏิบัติต่อสมาชิกอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน และปราศจากการเลือกปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในข้อ 1 ของ GATT 1994 โดยมีสาระสำคัญว่า รัฐใดที่ได้

ให้สิทธิพิเศษใดๆ แก่สมาชิกอื่นจะต้องให้สิทธิเช่นนั้นกับรัฐอื่นๆ ด้วยโดยการให้นี้จะต้องเป็นการให้โดยทันทีและปราศจากการเงื่อนไข โดย หลักการว่าด้วยชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง นี้เป็นหลักการที่สำคัญในการคงอยู่ของ WTO ทำให้การตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน อันเป็นพื้นฐานที่นำมาสู่ข้อตกลงเร่งลดภาษีระหว่างไทย – จีน นั้น อาจขัดแย้งกับหลักการดังกล่าวข้างต้นได้ จึงต้องพิจารณาต่อไปถึงข้อยกเว้นหลักการดังกล่าวต่อไป

โดยได้บัญญัติ แนวทางในการทำให้ข้อตกลงระดับภูมิภาคประสบความสำเร็จไว้ในข้อ XXIV ของ GATT 1994 ซึ่งคณะกรรมการการិการกฎหมายระหว่างประเทศ (ILC) มีความเห็นว่า แม้จะมีผลบังคับของหลักการว่าด้วยชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง ในความตกลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อน แต่ก็ไม่มีกฎเกณฑ์ใดจะมาตัดสิทธิของรัฐในการจัดตั้งสหภาพศุลกากรในภายหลัง¹

เมื่อรัฐมีสิทธิในการร่วมมือกันตามอำนาจอธิปไตยที่มีอยู่ ดังนั้นสนธิสัญญาใดๆ ที่ทำขึ้นภายหลังที่จะนำมาจำกัดสิทธิของรัฐในการจัดทำข้อตกลงระดับภูมิภาคโดยเสรีจะต้องมีความชัดเจน และมีการตีความอย่างจำกัด² เช่นเดียวกับ McGovern ซึ่งอธิบายว่าสถานะของข้อ XXIV นี้ว่าเป็นข้อยกเว้นจาก หลักการว่าด้วยชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง ดังนั้น แม้ว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีจะเป็นการเลือกปฏิบัติ แต่ก็ได้ขจัดหลักการของ GATT ทั้งนี้เนื่องจาก GATT มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการค้าเสรี การขยายตัวทางการค้าและความเจริญของการค้าโลก³ แต่การที่จะเปิดเสรีทั้งหมดพร้อมกันนั้นเป็นไปได้ยากจึงอนุญาตให้ทยอยเปิดเสรีในแต่ละกลุ่มได้

คำนิยามของเขตการค้าเสรีใน GATT 1994 นั้น ได้อธิบายไว้ในข้อ XXIV วรรค 8(b) ว่า เขตการค้าเสรีนั้น ให้หมายถึงกลุ่มของอาณาเขตทางศุลกากรสองแห่งหรือมากกว่า ซึ่งได้มีการขจัดอากรและข้อบังคับทางการพาณิชย์ที่เป็นการจำกัดอื่นๆ (ยกเว้นที่อนุญาตไว้ภายใต้ข้อ XI XII XIII XIV XV และ XX ในกรณีที่เป็น) สำหรับการค้าอย่างมากเกือบทั้งหมดระหว่างอาณาเขตต่างๆ ที่ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของเขตการค้าเสรี ในผลิตภัณฑ์ที่มีแหล่งกำเนิดในอาณาเขตดังกล่าว

¹ International Law Commission, Yearbook 1976, Vol. ii, part.2, p.45, para. 27.

² Gabrielle Marceau, Anti-dumping and Anti-trust issues in Free Trade Area (Oxford: Clarendon Press, 1994), pp. 179-180.

³ Edmond McGovern, International Trade Regulation, (England: Global field press, 1995), p. 8.41-1.

คำนิยามของ GATT นั้น ยังมีประเด็นปัญหาอยู่ คือ กำหนดไว้ไม่กระจ่างชัดเท่าที่ควร เช่น คำว่า การค้าอย่างมากเกือบทั้งหมด (sub substantially all the trade) โดย McGovern ได้ให้ความเห็นว่า “สำหรับการค้าอย่างมากเกือบทั้งหมด” นั้น (substantially all the trade) หมายความว่า การค้าที่เกิดขึ้นจริงก่อนหน้านี้ระหว่างประเทศในกลุ่มหรือการค้าทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นโดยปราศจากการกีดกัน⁴ ส่วน Matsushita ให้ความเห็นว่า ข้อความที่ว่า substantially all the trade นั้น ยังคงมีความหมายไม่กระจ่างชัดนัก เนื่องจากคำว่า all the trade นั้น มีความหมายว่าการค้าทั้งหมด ส่วนคำว่า substantially หมายถึง เนื้อหาหรือใจความหลัก ดังนั้น substantially จึงหมายถึงว่าไม่ใช่ทั้งหมดของการค้าระหว่างสมาชิกเขตการค้าเสรี ที่จะต้องรวมอยู่ในความหมายนี้ แต่ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ substantially all the trade หรือ การค้าอย่างมากเกือบทั้งหมดนั้นกินความหมายมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามจึงจะถือว่าเป็นอย่างมากเกือบทั้งหมดเป็นการกำหนดเรื่องปริมาณการค้า หรือ ชนิดของการค้า หรือว่า ทั้งสองแบบ⁵

GATT 1994 ข้อ XXIV วรรค 7(a) บัญญัติว่า ประเทศสมาชิกที่จะเข้าร่วมในเขตการค้าเสรี หรือทำ ความตกลงที่นำไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Interim Agreement leading to the formation of free-trade area) นั้น จะต้องแจ้งที่ประชุมใหญ่ประเทศสมาชิก (CONTRACTING PARTY) โดยพลัน

สมาชิก WTO ที่ต้องการจะเข้าร่วมจัดตั้งเขตการค้าเสรี ที่เกี่ยวกับการค้าสินค้า จะต้องแจ้งต่อ คณะมนตรีสำหรับการค้าสินค้า (CTG) ซึ่งจะรับแจ้งรายงานแล้วส่งให้คณะกรรมการว่าด้วยข้อตกลงระดับการค้าภูมิภาค (CRTA) เป็นผู้ตรวจสอบ โดย CRTA จะเป็นผู้ตรวจสอบว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีที่แจ้งมานั้นนั้นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และการตัดสินใจของ CRTA นั้น ใช้ฉันทมติ หรืออาจจะแจ้ง ต่อ (CTD) ภายใต้ Enabling Clause ซึ่งเป็นความตกลงเกี่ยวกับการให้สิทธิพิเศษทางการค้าของประเทศพัฒนาแล้วที่ให้กับประเทศกำลังพัฒนา และการให้สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน

บทบัญญัติของ WTO กำหนดให้สมาชิกต้องแจ้งการจัดตั้งเขตการค้าเสรีล่วงหน้า แต่เป็นการกำหนดกฎเอาไว้อย่างสั้นๆ คร่าวๆ ดังนั้น สมาชิก WTO จึงสามารถที่จะจัดตั้งหรือเข้าร่วม

⁴ Ibid.

⁵ Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavrodís, The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy (Great Britain: Oxford University Press, 2003), p. 357.

เขตการค้าเสรีได้ หากว่าการจัดตั้งหรือการเข้าร่วมนั้นถูกต้องสอดคล้องกับข้อ XXIV⁶ แต่ในทางปฏิบัตินั้น เขตการค้าเสรีส่วนใหญ่จะแจ้งการจัดตั้งเขตการค้าเสรีตามข้อ XXIV 7(a) หลังจากที่ได้จัดตั้งเสร็จแล้ว เขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน ก็เช่นเดียวกัน มีการบังคับใช้ข้อตกลงเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2003 แต่ได้แจ้งการจัดตั้งเขตการค้าเสรีต่อ WTO เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2004 ภายใต้ Enabling Clause โดยเป็นการให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน (Preferential Arrangement)

จะเห็นได้ว่าในทางปฏิบัติ CRTA จะได้รับรายงานการจัดตั้งเขตการค้าเสรีภายหลังจากที่เขตการค้าเสรีได้ถูกจัดตั้งแล้ว จึงมีประเด็นปัญหาตามมาว่า ช่วงระยะเวลาระหว่างหลังจากที่จัดตั้งเขตการค้าเสรีแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติจาก CRTA ถ้าหากว่าผลการตรวจสอบปรากฏว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไม่สอดคล้องกับกฎของ GATT แล้ว ผลจะเป็นอย่างไร ในเมื่อการบังคับใช้เขตการค้าเสรีเกิดขึ้นไปแล้ว การขดเขยค่าเสียหาย และกลับคืนสู่สถานะเดิมจะทำอย่างไร ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหายุ่งยากตามมาได้ ผู้เขียนเห็นว่าควรจะปฏิบัติตามกฎให้ถูกต้อง กล่าวคือ แจ้ง CTG ให้มีการตรวจสอบก่อนที่จะมีการบังคับใช้ความตกลง

สำหรับหลักการในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี หรือความตกลงที่นำไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีนั้น ประเทศสมาชิกจะต้องมีการจำกัดภาษี และข้อจำกัดทางการค้าอื่นๆ สำหรับการค้าทั้งปวงในผลิตภัณฑ์ที่มีแหล่งกำเนิดในเขตนั้น ภายในระยะเวลาอันสมควรตาม GATT 1994 ข้อ XXIV วรรค 5(c) (Reasonable length of time) โดยความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน - จีน ได้กำหนดให้มีการจำกัดภาษีระหว่างประเทศสมาชิกให้หมดไป ภายในระยะเวลา 10 ปี ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกได้รับอนุญาตภายใต้ข้อ XXIV ของ GATT 1994 ในการละเว้นจากหลักการว่าด้วยชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งของความตกลง GATT 1994 (ยกเว้นหลัก MFN) โดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีภายในเขตการค้าเสรีนั้นไม่จำเป็นต้องขยายไปสู่ผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกของเขตการค้าเสรีหรือสมาชิกของความตกลงที่นำไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรี ทั้งนี้ ภาษีหรือข้อจำกัดทางการค้าอื่นที่กระทบต่อภาคคู่สัญญาที่มีได้เป็นสมาชิกจะต้องไม่สูง หรือเคร่งครัดไปกว่าที่เคยมีอยู่เดิม ก่อนที่อาณาเขตนั้นจะประกอบเป็นเขตการค้าเสรี กฎเกณฑ์นี้เป็นหลักโดยทั่วไปของเขตการค้าเสรี เพราะเนื่องจากเขตการค้าเสรีนั้น มีจุดประสงค์เพียงให้เกิดการค้าเสรีภายในกลุ่ม แต่ไม่ได้ต้องการให้มีการต่อต้านประเทศนอกกลุ่ม⁷

⁶ Ibid. p. 349.

⁷ Ibid. p. 351.

ทั้งนี้ในเขตการค้าเสรีจะต้องมีการกำหนดหลักการเกี่ยวกับการลดภาษีสำหรับสินค้า ทั้งปวงในเขตการค้าเสรี GATT 1994 ข้อ XXIV วรรค 5(b) คือ การจำกัด “อากรและข้อบังคับทางการพาณิชย์ที่เป็นการจำกัดอื่น ๆ” (duties and other restrictive regulations of commerce) ที่เกี่ยวกับ “การค้าอย่างมากเกือบทั้งหมด” (substantially all the trade) กับสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในเขตการค้าเสรีนั้น และจะต้องจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีความเคร่งครัดเพียงพอ เพื่อป้องกันการนำเข้าจากรัฐที่สาม จากการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีภายในเขตการค้าเสรี

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า มีความสำคัญเป็นพิเศษในเขตการค้าเสรี เพราะสมาชิกของเขตการค้าเสรีไม่ต้องการให้ผู้ซึ่งมิได้ผลิตสินค้าของประเทศสมาชิกได้รับผลประโยชน์ของการเจรจาที่ละเอียดรอบคอบ ในการลดอุปสรรคทางภาษีระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อเป็นการป้องกันการเบี่ยงเบนทางการค้า ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เมื่อสินค้าจากประเทศได้ถูกดัดแปลงเพียงเล็กน้อย หรือถูกบรรจุหีบห่อใหม่ ในประเทศสมาชิกที่มีอุปสรรคทางการค้าต่อประเทศนอกกลุ่มต่ำกว่าประเทศสมาชิกอื่นในเขตการค้าเสรีนั้น

ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย – จีน ระบุให้กฎแหล่งกำเนิดสินค้านั้น ใช้หลัก Wholly-obtained หรือ หลักผลิตภัณฑ์ที่ได้มาหรือผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบในประเทศนั้นทั้งหมด เพียงอย่างเดียว เนื่องจากเขตการค้าเสรีไทย – จีนนั้น ตกลงกันเฉพาะสินค้าเกษตรในรูปของผักและผลไม้เท่านั้น จึงไม่มีความซับซ้อนในเรื่องของแหล่งกำเนิดสินค้านักมากมายนัก เพราะสินค้าเกษตรนั้น การผลิตมีวิธีเดียวก็คือต้องเพาะปลูกให้เจริญเติบโตขึ้นมาเท่านั้น โดยกำหนดหลักการ Wholly-Obtained แทนท้ายความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย – จีน เพื่อใช้ชั่วคราวในระหว่างที่กฎแหล่งกำเนิดสินค้าของเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน ซึ่งเป็นความตกลงหลัก ยังอยู่ในระหว่างการจัดทำ ต่อมา เมื่อเดือนธันวาคม 2003 ได้มีการบังคับใช้กฎแหล่งกำเนิดสินค้าอาเซียน – จีน จึงทำให้หลักการ Wholly-obtained ในกฎแหล่งกำเนิดสินค้าอาเซียน – จีน มาแทนที่หลักการ Wholly-obtained ชั่วคราวทันที

หลักเกณฑ์พิจารณาการได้แหล่งกำเนิด ของสินค้าภายใต้การเร่งการลดภาษีของ ข้อตกลงไทย – จีน ตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน เรื่อง ผลิตภัณฑ์ที่ได้มา หรือ ผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบในประเทศนั้นทั้งหมด (Wholly Obtained) โดยถือว่า เป็นสินค้าที่ได้มาหรือผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบในประเทศภาคีนั้นทั้งหมด ซึ่งได้แก่ พืช หรือผลิตภัณฑ์จากพืชที่เกี่ยวเกี่ยว เก็บหรือเก็บรวบรวมในประเทศนั้น พืชในที่นี้หมายถึงสิ่งมีชีวิตที่เป็นพืชทั้งหมด รวมถึงผล ดอก พืชผัก ไม้ต้น สานหยาบทะเล เห็ดและพืชที่มีชีวิต ตลอดจน ของที่ได้มาหรือผลิตขึ้นในประเทศภาคีนั้นจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

ส่วนการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยและจีน ภายใต้การเร่งรัดภาชีบนการเร่งรัดภาชีส่วนแรกในความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน นั้น ก็ต้องให้หลักการระงับข้อพิพาทของข้อตกลงอาเซียน - จีน ด้วย เช่นเดียวกัน เนื่องจากดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ความตกลงเร่งรัดภาชีระหว่างไทยและจีนนั้น เป็นความตกลงที่อยู่บนพื้นฐานของความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน นั่นเอง โดยมีหลักการระงับข้อพิพาท 2 วิธี คือ การระงับข้อพิพาทระหว่างสมาชิกคู่พิพาท และการระงับข้อพิพาทโดยคณะอนุญาโตตุลาการ

การระงับข้อพิพาทระหว่างสมาชิกคู่พิพาท เป็นการระงับข้อพิพาทระหว่างกันเองโดยไม่มีลักษณะทางตุลาการ ดังนั้นผลของการระงับข้อพิพาทไม่ว่าจะออกมาในลักษณะใด ก็จะไม่ส่งผลผูกพันคู่พิพาท ถ้าหากคู่พิพาทนั้นไม่สมัครใจปฏิบัติตาม การระงับข้อพิพาทวิธีนี้ ในความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน ว่าด้วยการระงับข้อพิพาท กำหนดไว้ 3 แบบด้วยกัน คือ การปรึกษาหารือ การจัดการประณอม และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยสมาชิกคู่พิพาทจะเลือกวิธีใดในการระงับข้อพิพาทก็ได้ และจะเลือกใช้หรือยุติการใช้วิธีการระงับข้อพิพาทเหล่านี้ในเวลาใดๆ ก็ได้

การปรึกษาหารือนั้นเป็นการเจรจากันระหว่างคู่พิพาทเพื่อหาข้อยุติในประเด็นที่พิพาท โดยจะมีเพียงแต่คู่กรณีพิพาทเท่านั้น ไม่มีบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งแตกต่างจากการประณอมและการไกล่เกลี่ย ซึ่งจะมีบุคคลที่สามอยู่ในการระงับข้อพิพาทด้วย โดยมีบทบาทและหน้าที่ในการเข้าร่วมในการเจรจาระงับข้อพิพาทระหว่างคู่พิพาทด้วย โดยจะทำหน้าที่สืบสวนหาข้อเท็จจริงและทำรายงานพร้อมทั้ง ข้อเสนอเพื่อให้คู่พิพาทพิจารณา แต่ที่วาทะของคู่ประณอมนั้นมีมากกว่าผู้ไกล่เกลี่ย โดยจะทำหน้าที่คล้ายๆ กับอนุญาโตตุลาการ กล่าวคือ การหาข้อเท็จจริงแห่งข้อพิพาทและทำรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอให้แก่คู่พิพาท แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอที่คู่ประณอมหรือผู้ไกล่เกลี่ยเสนอแก่คู่พิพาทนั้น จะไม่ผูกพันคู่พิพาทเหมือนกับอนุญาโตตุลาการ

การระงับข้อพิพาทโดยคณะอนุญาโตตุลาการ เป็นการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ โดยบุคคลที่สามด้วยกัน โดยบุคคลที่สามเช่นว่านั้น จะต้องใช้กฎหมายระหว่างประเทศเป็นพื้นฐานในการทำคำวินิจฉัยหรือคำชี้ขาดแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ คำวินิจฉัยหรือคำชี้ขาดของบุคคลที่สามเช่นว่านั้นย่อมมีผลผูกพันคู่พิพาท โดยเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยวิธีการที่มีลักษณะทางตุลาการอันเป็นที่ยอมรับของกฎหมายระหว่างประเทศและถือปฏิบัติโดยทั่วไป เมื่อการตกลงระหว่างคู่พิพาทนั้นล้มเหลว ไม่จะเป็นวิธีการปรึกษาหารือ หรือ การประณอม หรือ การไกล่เกลี่ย คู่พิพาทอาจขอให้การแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการได้ แต่ทั้งนี้ คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะมีผลผูกพันคู่พิพาทให้ปฏิบัติตาม

การระงับข้อพิพาทของเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน และข้อตกลงแรงกดดันอาเซียน – จีน นั้น ใช้หลักการสองหลักดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งแตกต่างจากวิธีการระงับข้อพิพาทของ WTO เนื่องจากใน WTO นั้น มีองค์กรระงับข้อพิพาท (DSB) ทำหน้าที่อยู่แล้ว เมื่อมีการพิพาทเกิดขึ้น DSB จะตั้ง panel และ appellate body ขึ้นมาเพื่อทำการตรวจสอบและทำคำชี้ขาด ส่งให้ DSB รับรอง ดังนั้น โดยหลักการแล้ว จึงต่างกัน แต่ผู้เขียนเห็นว่า การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการนั้น เหมาะสมกับเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีนและ ข้อตกลงแรงกดดันอาเซียนระหว่าง ไทย – จีนอยู่แล้ว เนื่องจากการมีองค์กรระงับข้อพิพาทนั้น เหมาะสำหรับการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่มีสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้ข้อพิพาทเกิดขึ้นได้บ่อยและมีคู่พิพาทหลายรายในกรณีเดียว ซึ่งเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน และ ข้อตกลงแรงกดดันอาเซียน – จีน มีสมาชิกอยู่เพียง 11 ประเทศ การเกิดข้อพิพาทนั้นจึงน้อยกว่ามาก การตั้งให้มียุทธวิธีระงับข้อพิพาทจึงอาจทำให้สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ การตั้งคณะอนุญาโตตุลาการขึ้นมาพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป จึงน่าจะเป็นวิธีที่ดีกว่า

เมื่อมีการตกลงกันเพื่อจัดทำเขตการค้าเสรี ก็อาจมีปัญหาทางด้านการกีดกันทางการค้าที่มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน ข้อ 8 จึงกำหนดว่า การเจรจาตกลงระหว่างประเทศใดในกลุ่มนี้ที่เป็นการสร้างเขตการค้าเสรีที่เกี่ยวกับการค้าสินค้า ให้ถือว่าอยู่ในข้อตกลงนี้ด้วย แต่ไม่รวมถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ เช่น กฎแหล่งกำเนิดสินค้า หรือ การปฏิบัติต่อสินค้านอกโควต้า เป็นต้น ดังนั้น หลักเกณฑ์เรื่องการกีดกันทางการค้าที่มีประสิทธิภาพสูงๆ จึงต้องพิจารณาตามหลักการที่เขตการค้าเสรีอาเซียน – จีนกำหนดไว้

เนื่องจากมาตรการทางการค้าซึ่งมีเป้าหมายซึ่งเกิดขึ้นมาในระยะหลังมีความแยบยลและซับซ้อนมากขึ้น และในหลายๆ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐสมาชิกที่สร้างขึ้นมาก็ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า แต่มีเหตุผลที่ชอบธรรมที่สนับสนุน เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures) เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยให้ชีวิตและสุขภาพของประชาชนในประเทศตน แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถตกลงกันเรื่องมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชได้ตามอำเภอใจ โดยข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน กำหนดว่าการจะใช้บังคับมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชได้ จะต้องมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอ

ส่วนมาตรการปกป้อง (Safeguard Measures) เป็นมาตรการให้สิทธิในการใช้กำแพงภาษีศุลกากร โควต้า หรือ วิธีการอื่นๆ ในอันที่จะคุ้มครองเศรษฐกิจในประเทศหรืออุตสาหกรรมภายในประเทศจากการนำเข้าสินค้าอย่างรวดเร็ว โดยในความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีนกำหนดให้มาตรการปกป้องนั้น ใช้หลักการของแกตต์ ซึ่งแกตต์อนุญาโตให้ประเทศภาคีแกตต์ใช้

มาตรการคุ้มกันเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ หากมีการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและคาดไม่ถึง ซึ่งก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ประเทศผู้นำเข้าจะต้องระบุสินค้าที่มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งผลิตสินค้าที่เหมือนกันหรือแข่งกันกับสินค้านำเข้า และความตกลงแกตตีนี้กำหนดให้ใช้มาตรการโดยไม่เลือกปฏิบัติต่อแหล่งนำเข้า

ในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉิน มาตรการคุ้มกันชั่วคราวอาจนำมาใช้ได้ บนพื้นฐานที่ว่า จะต้องมีการตัดสินข้างต้นว่ามีความเสียหายอย่างรุนแรง (Serious Injury) เกิดขึ้น ทั้งนี้ระยะเวลาการใช้มาตรการดังกล่าวนี้ จะต้องไม่เกินกว่า 200 วัน รอบเขตของ “ความเสียหายอย่างรุนแรง” และผลกระทบเฉพาะของการนำเข้า จะต้องอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงและไม่เป็นการกล่าวอ้าง หรือการคาดเดา หรือ ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ห่างไกล⁸

การอุดหนุน (Subsidy) อาจถูกมองว่าเป็นการบิดเบือนเศรษฐกิจในการค้าระหว่างประเทศ ในประเทศที่นำเข้าสินค้าที่ถูกอุดหนุน ย่อมมีการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรมในการนำเข้าสินค้าเมื่อเทียบกับสินค้าที่ไม่ได้รับการอุดหนุน การแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรมนี้อาจส่งผลร้ายต่อผู้ผลิตภายในประเทศ ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน จึงกำหนดเรื่องมาตรการการอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุนนั้น ให้ใช้หลักการที่ปรากฏอยู่ในข้อบังคับของแกตตี

ในกรอบความตกลง WTO ได้จัดประเภทการอุดหนุนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) การอุดหนุนที่ต้องห้าม (Prohibited Subsidies) ได้แก่ การอุดหนุนที่ให้แก่การส่งออก การอุดหนุนที่ให้โดยมีเงื่อนไขให้ส่งออก และการอุดหนุนที่ให้เมื่อมีการใช้สินค้าภายในประเทศมากกว่าสินค้านำเข้า หากพบว่าการใช้มาตรการอุดหนุนที่ต้องห้าม องค์การ DSB จะดำเนินการยุติข้อพิพาทตามกระบวนการยุติข้อพิพาทตามกระบวนการยุติข้อพิพาทที่กำหนดขึ้น โดยจะแนะนำให้ถอนการให้การอุดหนุน หากไม่มีการปฏิบัติตามคำแนะนำ DSB ก็จะทำให้ประเทศคู่กรณีที่ได้รับ ความเสียหายใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนได้

2) การอุดหนุนที่อาจถูกเก็บภาษีตอบโต้ได้ (Actionable Subsidies) ได้แก่ การอุดหนุนที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ หรือทำให้ผลประโยชน์ของประเทศอื่นโดยเฉพาะด้านการผูกพันภาษีศุลกากรต้องสูญเสียไป เป็นต้น หากประเทศที่ได้รับ ความเสียหายพิสูจน์ได้ ก็สามารถเรียกเก็บภาษีตอบโต้ หรือถ้าเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายรุนแรง โดยมีการให้การอุดหนุนเกินกว่าร้อยละ 5 ของมูลค่าสินค้าทั้งหมด ประเทศที่ได้รับ

⁸ Edmond McGovern, *supra* note 4, p. 10.21-3.

ผลกระทบก็สามารถร้องเรียนต่อ DSB และหาก DSB พบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นจริงแล้ว ประเทศที่ใช้มาตรการอุดหนุนก็ต้องยกเลิก หรือทำให้ผลกระทบหมดไป

3) การอุดหนุนที่ให้เป็นการทั่วไป ได้แก่ โครงการช่วยเหลือทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือหากเป็นการอุดหนุนที่เฉพาะเจาะจง ต้องเป็นการให้เพื่อการวิจัย หรือ เพื่อช่วยเหลือภูมิภาคที่ด้อยโอกาส

การนำหลักการของ WTO มาใช้นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นหลักการที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากค่อนข้างรัดกุมและละเอียดพอสมควร แต่ กรณีในการตัดสินหรือการร้องเรียนใดๆ นั้น ประเทศสมาชิกจะอย่างไร เนื่องจากเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน ไม่มีองค์กร DSB เหมือนกับใน WTO อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่า การตั้งอนุญาโตตุลาการ น่าจะทดแทนปัญหาตรงนี้ได้ ซึ่งการทำงานหรือดำเนินการอาจจะไม่คล่องตัวเท่ากับ DSB แต่ก็ก็เป็นทางออกที่ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด คือ การแบ่งแยกราคาสินค้าระหว่างประเทศ คือเมื่อผู้ประกอบการขายสินค้าชนิดเดียวกันในราคาที่แตกต่างกัน เมื่ออยู่ในสถานที่ที่แตกต่างกัน หรือเมื่อขายให้กับผู้ซื้อต่างรายกัน ในทางการค้าระหว่างประเทศ การแบ่งแยกราคาเป็นการขายสินค้าอย่างเดียวกันในราคาที่ต่างกันในตลาดภายในและตลาดส่งออก ดังนั้นความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน จึงกำหนดให้ใช้หลักการตอบโต้การทุ่มตลาดที่ปรากฏอยู่ในข้อบังคับของแอกต์

ในการบ่งชี้ว่าสินค้าใดทำการทุ่มตลาด จะพิจารณาจากราคาที่ส่งออกสินค้ากับราคาสินค้าปกติที่ขายอยู่ในประเทศนั้น ถ้าราคาสินค้าต่างกันเพียงเล็กน้อย (น้อยกว่าร้อยละ 2 ของราคาสินค้าส่งออก) การใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดย่อมไม่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบราคาสินค้าภายในกับราคาสินค้าส่งออกเป็นเรื่องที่ละเอียดและซับซ้อน การจะเปรียบเทียบอย่างเหมาะสมและยุติธรรมนั้น จะต้องเปรียบเทียบกันที่การค้าระดับเดียวกัน หรือการค้าในระดับที่ใกล้เคียงกันที่สุด เช่น ราคาสินค้าระดับที่ออกจากโรงงานเป็นต้น

นอกจากนี้ ความตกลงเรื่องการทุ่มตลาดในกรอบของ WTO ยังกำหนดให้มีการแจ้งการเก็บภาษีขั้นต้นและขั้นสุดท้ายต่อคณะกรรมการว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาด และยังเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกร้องขอให้ตั้งคณะลูกขุนพิจารณาคดีในกรณีที่มีข้อพิพาทกันได้อีกด้วย โดยให้ร้องเรียนต่อ DSB

เช่นเดียวกับการอุดหนุน เขตการค้าเสรีอาเซียน – จีนและข้อตกลงแรงจูงใจไทย – จีน ไม่มีองค์กร DSB ดังนั้น การตั้งอนุญาโตตุลาการจึงน่าจะเป็นทางออกในเรื่องนี้ เช่นเดียวกับการเรื่องของการอุดหนุน

อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเร่งลดภาษีระหว่างไทยและจีนนั้น ประการแรกคือการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของจีนในอัตราที่สูง เมื่อเทียบกับภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย ดังนั้น การที่สินค้าผักและผลไม้จากไทยที่เข้าไปสู่ผู้บริโภคในจีน ย่อมมีราคาสูงกว่าราคาสินค้าที่จีนส่งมาขายให้กับผู้บริโภคในประเทศไทย เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มของไทยมีอัตราต่ำกว่า ทำให้การแข่งขันทางการค้าครั้งนี้ ประเทศไทยอาจจะเสียเปรียบได้ เนื่องจาก เมื่อต้นทุนสินค้ามีราคาสูงขึ้น ก็ทำให้ต้องขายสินค้าราคาแพงขึ้น ส่วนแบ่งในตลาดก็ย่อมจะลดลง ประการที่สองคือ กฎหมายภายในของจีนมีการกำหนด มาตรฐานบริษัท ที่จะได้รับอนุญาตทำธุรกรรมส่งออก/นำเข้าไว้สูงต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำตามที่กำหนด หรือ หากเป็นบริษัทร่วมทุน ต้องมีต้นทุนจดทะเบียนสูง การนำเข้าจึงต้องอาศัยบริษัทจีนเป็นหลัก การนำเข้าจึงต้องผ่านบริษัทนายหน้าของจีน ทำให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน

นอกจากนี้ จีนยังมีการตรวจสอบทางด้านสุขอนามัยพืช (SPS) เนื่องจากจีนกำหนดให้สินค้าเกษตรที่นำเข้าจากต่างประเทศ ต้องได้รับการตรวจสอบทางด้านสุขอนามัยพืช ณ เมืองท่าที่นำเข้า โดยก่อนการส่งออก สินค้าผักและผลไม้จากไทย บริษัทนำเข้าจะต้องขอใบอนุญาตด้านสุขอนามัย จากหน่วยงานควบคุมคุณภาพและกักกันโรคของจีนเป็นการกำหนดมาตรการด้านสุขอนามัยพืชที่ค่อนข้างเข้มงวด และอาจเป็นการกีดกันทางการค้าได้ ถ้าจีนไม่ได้แสดงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพียงพอ ว่ามาตรการด้านสุขอนามัยพืชจากหน่วยงานควบคุมคุณภาพและกักกันโรคนั้น มีเหตุผลเพียงพอ ซึ่งตรงนี้ควรจะได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดว่า เป็นการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าหรือไม่

มาตรการด้านสุขอนามัยของจีน ควบคุมการนำเข้าอย่างเข้มงวด ทำให้ผักและผลไม้ไทยตกค้างที่ด่านจนเน่าเสีย เมื่อเป็นอย่างนี้ ทำให้การค้าขายสินค้าผักผลไม้จึงลดประสิทธิภาพลง จึงน่าจะถือเป็นการกีดกันทางการค้าด้วยทางหนึ่ง

เหตุการณ์ตรวจสอบด้านสุขอนามัยพืชนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อการค้าระหว่างไทยและจีน โดยเห็นว่าอาจเป็นการกีดกันทางการค้าได้ เนื่องจากมาตรการตรวจสอบสุขอนามัยของสินค้า ที่ยังไม่มีมาตรฐานชัดเจนเป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายจีนจะตรวจสอบไทยอย่างเข้มข้นกว่าไทย ทำให้สินค้าไทยในกลุ่มผัก-ผลไม้เกิดการเน่าเสียก่อนถึงผู้บริโภค ขณะที่ไทยใช้เวลาตรวจสอบสินค้าจากจีนตามนโยบายของรัฐที่ต้องปล่อยสินค้าภายใน 1 วัน ซึ่งไม่อาจ

ตรวจสอบเรื่องสารพิษตกค้างได้ อีกทั้งการส่งออกไปจีนต้องเสียค่าธรรมเนียมในการขอใบรับรองด้านสุขอนามัย 20 หยวนต่อการส่งออก 1 ครั้ง แต่ไทยไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมส่วนนี้⁹

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ควรมีการตกลงวางมาตรฐานการตรวจสอบด้านสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศไทยและจีน ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน ในเรื่องของการเร่งลดภาษีส่วนแรก (Early Harvest) ด้วย เนื่องจาก สินค้าในกลุ่มนี้เป็นสินค้าพิกัด 01-08 ตามระบบฮาร์โมนไนซ์ ซึ่งเป็นสินค้าผักและผลไม้ และทั้งสองประเทศก็ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบสุขอนามัยพืช ที่เป็นสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีไทย- จีน และอาเซียน – จีน นี้เช่นกัน ฉะนั้น การวางมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าเหล่านี้ ให้มีแนวทางปฏิบัติเดียวกัน จะทำให้ความเหลื่อมล้ำและการกีดกันโดยวิธีที่มีไซภาซินั้นหมดไปได้ ก่อให้เกิดความเสมอภาคในการตรวจสอบสุขอนามัยพืช และทำให้การตรวจสอบสุขอนามัยพืชนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริง อันเป็นเหตุผลที่ชอบธรรมในการใช้มาตรการด้านสุขอนามัยพืช นั่นก็คือ การคุ้มครองความปลอดภัยให้ชีวิตและสุขภาพของประชาชนในประเทศของตน

⁹ อัครี พิศาลวานิช, “ศึกษาความร่วมมือ การค้าไทย-จีน ศึกษาผลกระทบ-ในกรอบเอฟทีเอ ผลลัพธ์ไทยยังมีแต่เสีย...ไม่คุ้มได้,” <http://www.thaifita.com/newspaper/news_ftacn301.html>, ธันวาคม 2548.